

ARVAMUS: mis saab pärast eurot?

17.03.2010, 08:14

Ajaks, kui liitume euroalaga, on Eesti kaotanud rohkem kui 20% riigi tuludest. Ainult kahe lühikese aasta jooksul, kirjutab Eesti Välisinvestorite Nõukogu esimees Martin Breuer.

Võrdluseks, Suure depressiooni ajal möödunud sajandi esimesel poolel tõusis tööpuudus Saksamaal, Austrias ja Poolas 20%ni ja toodang langes ligi 40%. 1932.a. lõpuks olid kõik Euroopa riigid tõstnud tollitariife või kehtestanud impordikvoodid. Kuid kaitsemeetmete rakendamine ainult suurendas kahju ja pikendas kriisi.

Eesti poliitiline valik liituda eurotsooniga osutus tuletorniks sadamas, kuhu loodame jõuda. Ning tormi ajal sai veelgi selgemaks, kui oluline on püsida kursil. Võib öelda, et Eesti riik ja selle kodanikud on hästi vastu pidanud, riigi sotsiaalne struktuur on vaid osaliselt kahju kannatanud. Eesti võib olla uhke, kuid tuleb ka märkida, et on väga ebatõenäoline, et ühiskond suudaks edukalt taluda sama pikka koomaletõmbamist lähitulevikus. Tulevikupoliitika valikud on seega piiratud.

Euro kasutuselevõtt 01.01.11 viib meid kindlasti rahulikematesse vetesse ja soodustab välisinvesteeringuid, kuid muud sel maagilisel kuupäeval ei juhtu. Tööhõive suurendamiseks ja naabritega võrreldava heaolu saavutamiseks vajalik majanduskasv ei tule iseenesest.

Majanduse kasvuks ei saa me kuigivõrd tugineda sisenõudlusele, majanduskasv peab tulema välismaalt, ekspordi ja kaubanduse, teenuste ning turismi kaudu. Meie tavapärastele kaubanduspartneritele prognoositakse küll majanduskasvu, kuid aeglast, ja seda tuhmistab nende majanduste liigne tootmisvõimsus. Eesti konkurentsieeliste oluline parandamine on seega majanduskasvu võtmeks.

Kõnealuste konkurentsieeliste parendamiseks peame olema konkurentriikidest parem:

- tööjõuühiku maksumuse kõrgema tootlikkusega;
- madalamate maksumäärade- ja bürokraatia tasemega;

Kasuks tuleb ka heade elu- ja töötingimuste loomine välispetsialistidele ja nende pereliikmetele, parem kohalik infrastruktuur ning usaldusväärne ja tihedam lennuühendus.

Euro toob palju selgeid eeliseid, aga ka piiranguid. Näiteks ei ole enam võimalik kiiresti saavutada konkurentsieelist vahetuskursi muutmisega. Kuigi Eesti ei ole seda kasutanud, oli see äärmuslik võimalus olemas. Ja see tähendab teiste muutujate kasvavat tähtsust konkurentsivõime suurendamisel. Samuti meenutab see meile vajadust stabiilse ja järjekindla poliitika järele.

Õeldakse, et seitsmele lahjale aastale järgnevat seitse kosutavat aastat. See peaks andma lootust. Viimastel aastatel oleme teinud valiku lahendada meie konkurentsieeliste puudumine nn. „sisemise devalveerimisega”. Selles kriisis käitusime tegelikult täpselt nende reeglite kohaselt, mida kõik euroriigid peavad järgima, kui nad sarnasesse olukorda satuvad. Võib öelda, et Eesti on tõeline teerajaja.

Eesti tuleb Euroopa riikidega võrreldes tormist välja madalaima võlakoormaga elaniku ja SKT kohta. Lähtepositsioon tulevikus on hea. Juba praegu kadestavad meid paljud riigid. Kuid see on ohtlik lähtekoht, kuna võib tulevikus valitsusi ahvatleda vastutustundetule laenamisele. Aga kui valitsuse poliitika on jätkuvalt usaldusväärne, kui me ei lase oma majandusel uuesti üle kuumeneda ning kui lubame suurenenud tööjõurännet vastavalt nõudlusele, on tormi kordumine lähitulevikus ebatõenäoline.

Seitse kosutavat aastat võiks siis samahästi osutada 14ks terveks ja tugevaks aastaks.

*** Välisinvestorite Nõukogu Eestis (FICE) on esindus, mis tegutseb Eestis asuvate Austria, Briti, Taani, Soome, Saksa-Balti, Hollandi, Norra ja Rootsi kaubanduskodade, äriklubide ja turundusbüroode nimel. Need kaheksa riiki, mida FICE esindab, moodustavad üle 80% kõigist välismaistest otseinvesteeringutest Eestisse [allikas: Eesti Pank]. Täiendavalt võib FICE kohta leida taustainformatsiooni www.fice.ee